

UKA 2018/27
20. november 2018
Aqqaluk Heilmann

Inuit nappaammik eqqorneqarsimasut oqaaseqartartoqalersinnaaneratt pillugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnissamik siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Jess Svane, Siumut)

Siullermik qujavugut siunnersuuteqartumut.

Peqqinnissaqarfinni sulisut qujassutissaqarfigingaarpagut ilungersorlutik ikiorniartuarmatigut, naak ilaatigut suleqatissaminnik ikiortissaminnillu amingaateqaraluarlutik sumiiffiit ilaanni taamaattoq sapinngisannguaminnik kiffartuussipput.

Nunatta iluani peqqinnissaqarfinni aalaakkaasunik nakorsaqarniarneq, sygeplejerske-nillu, sundhedsassistent-inillu Psykiatriassistent-inullu nunaqarfinnilu ilinniarsimasunik sulisunik juumuutut taaneqartartunik piffiit ilarpassui amingaateqartarput.

Taamatut amingaateqartuarnerup nassatarisinnaasai kingunerluutigisinnaasaalu pinaveersimatinniarlugit taartaasartunik atuineq pinngitsoorneqarsinnaanngitsoq atugaavoq.

Massakkut peqqinnissaqarfinni sundhedsambulatorium-meqarput, nappaatinik eqqorneqarsimasut tassani ikiorneqartarlutik, nappaammut tunngassuteqartunik qanorlu iliuusissamik qaammarsaavigineqartarlutik ilitsersuunneqartarlutillu.

Kiisalu pinaveersimatitassaqaraangata allatulluunniit inuup pisariaqartitaanik ilitsersuunneqartarlutik. Soorlu Rehabilitering-inut tunngasunik, nappaataannulluunniit tunngasunik.

Uanili innuttaasut nappaatinik eqqorneqarsimasut pillugit immikkut oqaaseqartartussamik aammalu nalunaarusiortartussamik pilersitsisinnaaneq siunnersuutaagaluarpoq.

Peqqinnissaqarfimmi patient-inut tunngassuteqartut nappaatit suulluunniit nalunaarsugaasarnert ingerlareerpoq, ilaatigullu inuit suliarineqarnissaminnut tunngatillugu immikkut nakorsanit suliaqartuusunit tikisitsisarnerit allaat tamarmik nalunaarsungaallutik.

Patient-it siunnersorneqarsinnaasarnert ingerlavoq, allaat kommune-mi inunnik isumaginninnikkut suleqateqarnerup iluani suli pitsanngoraluttuinnarluni qujanartumik.

Uanili ajornartorsiutaalersartooq tassaaneruvoq, nakorsiarniaraluarluni piffissamik qaninnerusumik ilaatigut iluatsitsineq ajulertarneq, kiisalu inuit ilai sukumiisumik misissorneqanngitsutut upperiumaneqanngitsutullu misigisarnerat.

Ilaatigullu eqqunngitsumik nakorsaaserneqarlutik, imaluunniit suliarineqaraluarlutik ilutsinngitsoorlutik misigisimasarnerat.

Taamaattoqartillugu naammagittaalliorsinnaasariaqartut saaffiginnissutaasa inummut peqqinnissaqarfiup patient-erisimasaanut, nakorsiartuusimasumulluunniit, imaluunniit anniarnermi ikiortissarsiornermini pitsaasumik kinguneqarsinnaanissaat pillugu inuit saaffissaqartariaqarput.

Peqqinnissaqarfiup iluani atorfeqartunik pioreersunit, suliassat pillugit iluarsartuusseqqinnerup malitsigisaanik susassaqartuusunit, tamanna tulluarsaqinneqarsinnaanera aaqqissuusseqqinnissamut tulluuttumut piumasarineqarsinnaanera qulakkeerniarneqarsinnaavoq.

Atassummiit isumaqanngilagut nappaatit pillugit oqaaseqartartussamik immikkut atorfinitsitsilluni sulititaqalernerup malitsigumaaraa nappaatit atugaalertarnerisa annikilleriarnissaat.

Cancer, HIV, Diabetes type 2, Hypertension Thoraks, Skizofreni, Apoleksi, il.il qanoq pinaveersimatinneqarsinnaanerat qaammarsaassutiqeqartarnerisa pisussaaffiit iluanniippoq.

Taamalu peqqinnissaqarfitsigut atuarfinnilu kommuni-llu ataanni aamma ingerlanneqartarlutik, kiisalu demens pillugu aamma paasissutissiisarnerit piffiit ilaanni ingerlanneqartalereernikuullutik.

Timikkut tarnikkullu peqqissuunissarput pillugu iliuuserisinnaasagut sapinngisamik suliarisinnaasariaqarpagut aamma pisortat atugassarititaasa iluini.

Taamaammata akiuiniarnerit timersornikkut aallutaqartitsisunik tapersiisarnerit aqutissiuisarnerillu pillugit periarfissanik pitsanngorsaajuarnerit oqilisaassisarnerillu tamatta peqataaffigisariaqarparput.

Inuit nappaammik eqqorneqarsimasut pillugit oqaaseqartartoqalersinnaanerat tapersinngilarput. Peqataarusuppugulli nappaammik eqqugaasunik ikiuiniarnermut tunngasunik allanik iliuuseqaqataanissamut.